

Šmoulové – Magický svět

Veronika Nirnbergová

recenze

Smurfs – The Magical World

Výstava nebo přesněji „Dobrodružný zábavně vzdělávací park Šmoulové – Magický svět“ na brněnském výstavišti je natolik rozsáhlá, že její podrobné recenzování by vydalo na několik obsáhlých článků. Tento text se proto bude věnovat jen několika bodům, které se pro vytvoření dojmu z návštěvy staly pro mě klíčovými. Návštěvu tohoto výstavního projektu hodnotím zcela subjektivně z pohledu matky, tety, učitelky základní školy, vystudované muzejní pedagožky, doktorandky výtvarného oboru a také člověka, jehož dětství nezůstalo šmouly nedotčené.

Rozpačité navození atmosféry

Dobrodružný park je svým tématem i povahou očividně cílen především na dětskou skupinu návštěvníků, resp. rodiny s dětmi. Dospělé návštěvníky zřejmě zaujme několik informací v úvodním filmu, např. kdy a jak vlastně šmoulové vznikli. Děti však úvodní film příliš nezaujal. Zmínka, že se diváci „zmenší“ a navštíví svět šmoulů, ve mně vzbudila velká očekávání. Představy, že následně vstoupíme do tunelu, kde se kolem nás budou běžné věci, zvířata či rostliny zvětšovat a vyvolají v nás tak dojem, že my se zmenšujeme, však zůstaly liché. Tento „wow efekt“ tvůrci dobrodružného parku nevyužili. Škoda. Na poměření velikosti (dětských) návštěvníků se šmouly sice tvůrci na začátku putování dobrodružným parkem mysleli, ale dát polibek Šmoulince, která k tomu vybízela, nemělo čtyřleté dítě šanci. Prostou stoličku by rodiče postávající okolo Šmoulinky s fotoaparáty zřejmě ocenili (Obr. 1).

Měli jsme poznat šmoulí svět, nebo se přímo šmouly stát? Proměna by jistě nebyla nového zážitkového rozměru, kdyby každé dítě u vstupu dostalo na hlavu bílou šmoulí čepici. Skvěle však zafungovalo promítání číhající čarodějovy kočky, která na nás vyskakovala u myši díry, ve které jsme se jí schovávali (Obr. 2).

Aktivizace návštěvníka?

Pro děti je připravena přírodovědná stezka s deseti úkoly. U vstupu dítě dostane graficky velmi zdařilou hrací kartu, na které nalezne pohádkové vyobrazení půdorysného plánu výstavy. Na kartě jsou znázorněné nejen jednotlivé místnosti s hlavními tématy a označením deseti zastavení, ale je zde také vymezené místo pro nasbírání deseti výřezů různých děrovačů. Po absolvování celé trasy s úkoly a procvaknutí všech deseti bílých polí obdrží dítě u východu z výstavy malou odměnu. Oceňuji, že součástí odměny je památeční diplom se jménem dítěte. V jiných ohledech však byla stezka zklamáním.

Zastavení měla podobu panelu s textem o chování v lese a záchraně planety a za splnění úkolu se považovalo přečtení poučení. Za celou návštěvu jsem bohužel nespátřila jediné dítě (a vlastně ani dospělého), které by text zaujal natolik, že by ho delší dobu soustředěně četlo. Aktivizace dětského návštěvníka v rámci stezky pro děti byla z mého pohledu v podstatě nulová.

Chtěli-li autoři zachovat textový koncept zastavení, mohli například využít komiks nebo obrázkové čtení (malé obrázky nahrazující vybraná slova v textu). Vzhledem k obrovskému počtu (dětských) návštěvníků není snadné realizovat individuální zážitková stanoviště, nicméně jistě by bylo možné téma šmoulů i ochrany lesa využít na stanovištích atraktivněji. Děrovačky na stanovištích, kterými si děti mohly označit svoji kartu, navíc fungovaly velmi špatně.

Jak by se asi celkový zážitek dětí změnil, kdyby jim bylo vždy s konkrétním šmoulou představeno jedno téma, rozvíjena nějaká dovednost. Spolu se Silákem by děti mohly posílit tělesnou složku, u Koumáka zapojit představivost a jemnou motoriku třeba při konstrukci kuličkové dráhy. Nespočet aktivit se nabízí u Mlsouna a Malíře. Domnívám se, že dětem otevřených šmoulích domečků mohlo být

Mgr. Veronika Nirnbergová
Katedra výtvarné výchovy
Pedagogická fakulta
Univerzita Palackého
v Olomouci
veronika.nirnbergova01@
upol.cz

co do počtu víc a také mohly být využity interaktivněji. A to vše třeba na pozadí tématu ochrany lesa.

Zbytná tma

Dalším tmavým bodem výstavy, do slova a do písmene, je skutečnost, že od vstupu až po východ je velmi tlumené osvětlení. Tento fakt by beze sporu vhodně doplňoval místnost znázorňující začarovaný les, případně obydlí čaroděje Gargamela. Avšak šmoulí vesnička, která by patrně měla kopírovat tu ze seriálu hrající všemi barvami, by snad sklidila u dětí větší úspěch, kdyby nebyla zahalena do přítmi (Obr. 3).

Věřím, že v očích dětí bych místo ostychu a nejistoty, které zřídka dokonce vedly k odmítání návštěvy interiérů fantasticky vyhotovených šmoulích domečků, našla mnohem větší úžas a nadšení. Snad šlo v době mé návštěvy jen o několik málo případů, kdy dítě místnost pouze proběhlo tiskajíc mamčinu ruku.

Osobně jsem čekala prostor zářící pestřými barvami, které na mě budou volat ze všech stran už od vchodu do místnosti, nikoliv že budu muset umně vytvořené květiny na záhonech mezi domečky v přítmi – s trochou nadsázky – „hledat“. Vařící kotel Taťky Šmouly nebo digitálně změněný obličej návštěvníka do šmoulí podoby jako by vlivem tlumeného osvětlení zůstaly na pozadí zájmu některých dětí.

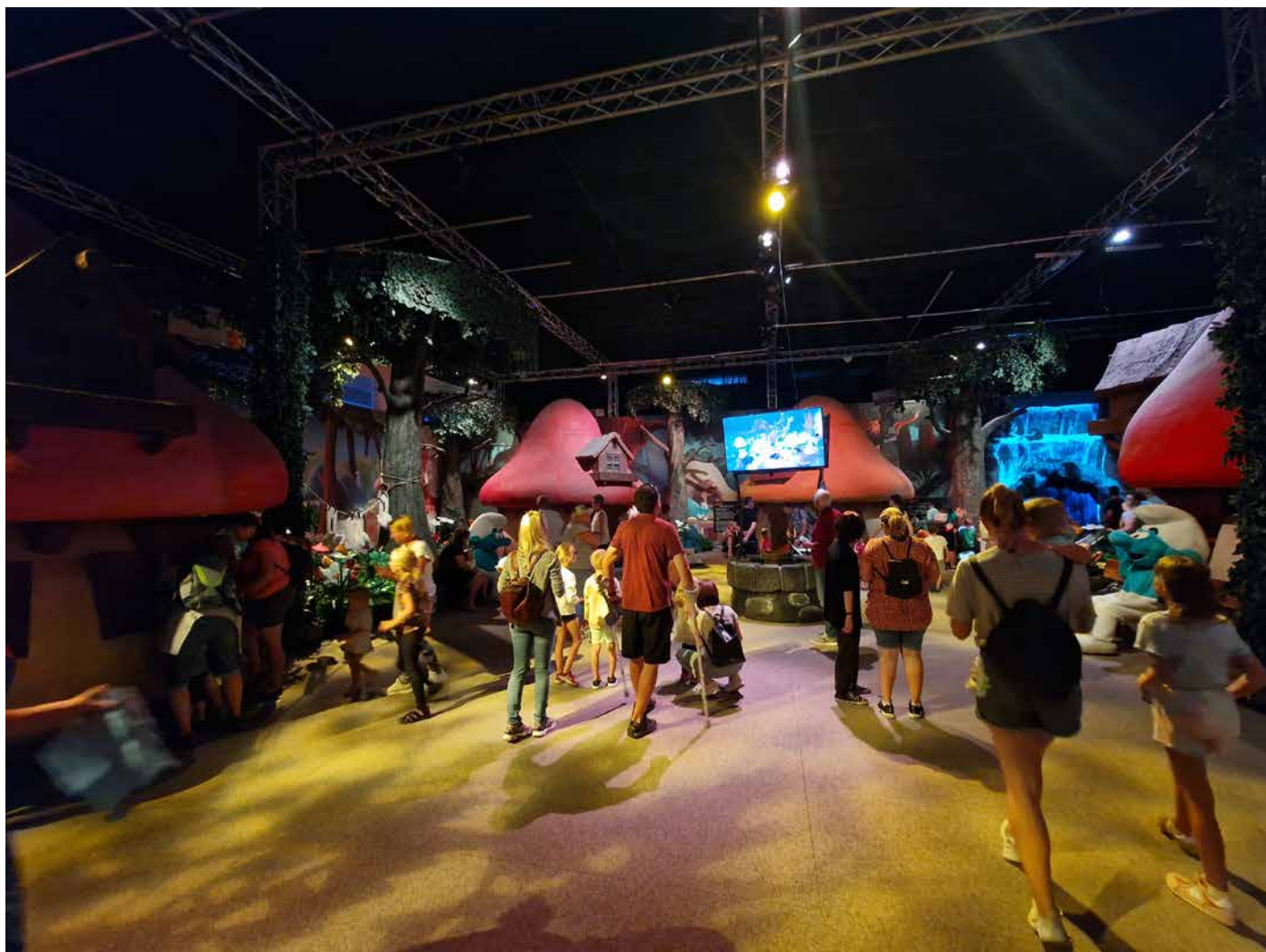
Čáp a model vesnice na jedna mínus

Z pozorování reakcí návštěvníků hodnotím jako velmi zdařilou tu část výstavy, která nabízí prostřednictvím virtuální reality let na čápu (Obr. 4). Jakmile usednete na sedadlo svým tvarem připomínající hřbet čápa a nasadíte si příslušné brýle, jako šmoula letíte nad pohádkovou krajinou z Gargamelova domu do šmoulí vesničky. Stojí za to zhlédnout asi pětiminutový let celý, protože je pro návštěvníka připraveno potěšující vyvrcholení. Prostor disponuje padesátkou míst pro návštěvníky, kterým se ochotně věnuje personál. Chyběla mi pouze instrukce (ať už ústní, nebo psaná na panelu), že příběh má vyústění. Nejedním návštěvníkem se z ptáčích perspektivy pokochal krajinou pod sebou a brýle předčasně odložil.

O vzbuzení velkého zájmu dětí se postaral také model šmoulí vesničky (Obr. 5). Jako na dlani se návštěvníkovi ukáže necelá dvacítko šmoulích domečků, kterým do šera svítí okénka. Uprostřed mezi domečky se šmoulové právě baví na párty. K tanci, hře na hudební nástroje a jiné zábavě jim svítí barevné lampiony. Celá scéna je opravdu dechberoucí. Jen škoda, že děti z nízkého stupínku okolo modelu vidí přes sklo spíš zastíněnou část domečků. Stěží je přehlédnou až do centra dění, aby si mohly každou postavičku dosyta detailně prohlédnout (Obr. 6).

Obr. 1. Dětský návštěvník se snaží políbit Šmoulinku. Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Obr. 2. Gargamelův kocour Azrael číhá u myší díry na návštěvníky. Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Obr. 3: Pohled do šmouli vesničky připravené pro návštěvníky.
Foto Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Obr. 4. Návštěvnické si zkouší prostřednictvím virtuální reality let na čápovi.
Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Aktivity „navíc“ zaujaly

Spíše pozitivnímu dojmu z návštěvy šmouliho parku velkou mírou přispěly aktivity, které by mohly být považovány pouze za doplňkové. V prvním patře děti jezdily na „koních“, v autíčkách, na odrážedlech. K dispozici jim byla stavebnice Lego či omalovánky a také velký areál s balonky a prolézačkami. Je třeba ocenit personální zabezpečení atrakcí. (Pomiňme, že instrukce k tvorbě vlastní pohyblivé kresby byly pro rodiče nejasné a ani přivolaný personál si s obsluhou přístroje nevěděl rady.) Venku pak děti mohly vyzkoušet několik nafukovacích hradů, mlhoviště nebo se ve velkém bazénu jednotlivě povozit na lodíčkách s ručním pohonem. Zde i uvnitř výstavy byly vítaným zpestřením postavy šmoulů, kteří, coby lidé v perfektních kostýmech, se s dětmi zdravili a ochotně fotili.

Zamyšlení s odstupem času

Jelikož jsem nerada kritická k práci jiných, přemítám o návštěvě šmouliho parku

znovu a znovu. I zpětně zavítám na doprovodný web (smoulovebrno.cz) a snažím se odhalit, co jsem třeba při návštěvě nepostřehla. První zklamání se dostaví vzápětí se slovy „dobrodružný zábavně vzdělávací park“. Myslím, že jediné, co se mnou doprovázené děti naučily, bylo, jak velcí šmoulové jsou. A bohužel ani „dobrodružství o záchraně přírody“ nemohu považovat za „napínavé“, jak se v srpnu 2023 snaží téma uvést informační článek na smoulovebrno.cz (Šmoulové – Magický svět).

S překliknutím na vstupenky si vzpomenu na související finanční výlohy. Fronta u pokladny sice nebyla neúnosná, ale vybavím si podivení moje i kolemstojících, že za nákup vstupenky online vynaložíte stejné finance jako u pokladního okénka. Dle mých zkušeností bývá nákup vstupenek online mírně zvýhodněn. Nepřísluší mi hodnotit, jak organizátoři stanovili výši vstupného a že dítě má vstup zdarma pouze do tělesné výšky 80 cm. Osobně však považuji peníze vynaložené

za vstupné (PO – PÁ: 280 Kč/osoba, SO – NE: 320 Kč/osoba) mírně převyšující zážitek z návštěvy tohoto „zábavně vzdělávacího parku“.

V krátké době jsem na brněnském výstavišti navštívila tři výstavy a musím konstatovat, že i v ostatních dvou případech („Titanic“, „Tutanchamon“) moje očekávání založené pouze na reklamě v mnohém

předčilo realitu. Těším se, že snad další výstavní projekt budu moci hodnotit pozitivněji.

Použitá zdroje

Šmoulové – Magický svět [online], [cit. 20. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.smoulovebrno.cz>.

Obr. 4: Návštěvnice si zkouší prostřednictvím virtuální reality let na čápovi.

Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Obr. 5. Model šmoulí vesničky.

Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.

Obr. 6. Dětský návštěvník si prohlíží model šmoulí vesničky.
Foto: Veronika Nirnbergová, 27. 7. 2023.